

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Konkurenční doložky v obchodních smlouvách

Konkurenční doložka, často používaná v pracovních smlouvách, smlouvách mezi nakladateli a autory díla, je prakticky využitelná i v oblasti obchodního práva. Lze ji uzavřít jak se statutárním orgánem společnosti nebo jeho členem, tak i v obchodních závazkových vztazích. Posledně jmenovanému využití konkurenční doložky bude věnován náš článek.

▣ ▣ ▣ HOLEC, ZUSKA
& PARTNEŘI

ADVOKÁTI | ATTORNEYS | RECHTSANWÄLTE

České obchodní právo po dlouhou dobu postrádalo zákonnou úpravu konkurenční doložky. Tento institut byl do obchodního zákoníku výslovně zahrnut až jeho novelizací zák. č. [370/2000](#) Sb. s účinností od 1. ledna 2001, která harmonizovala naši právní úpravu s evropskou, konkrétně s čl. 20 směrnice 86/653/EHS. Nicméně až po několika letech došlo k zásadnímu výkladu použití institutu konkurenční doložky v judikatuře Nejvyššího soudu ČR.

Obchodní zákoník konkurenční doložku výslovně upravuje pro smlouvu o obchodním zastoupení v ust. § 672a ObchZ. Na toto ustanovení odkazují úpravy jiných smluvních typů – ustanovení věnovaná smlouvě o prodeji podniku (§ 488a ObchZ) a smlouvě o nájmu podniku (§ 488h ObchZ). Iniciativa zákonodárců upravit konkurenční doložku pouze u výše uvedených typů smluv je motivována její zvýšenou potřebou v těchto závazkových vztazích.

Ve všech případech není konkurenční doložka povinnou součástí dané smlouvy, smluvní strany můžou, ale nemusí konkurenční doložku do smlouvy zahrnout. Pokud se ovšem k tomuto kroku rozhodnou, musí doložka odpovídat podmínkám kogentně stanovených v § 672a odst. 1 ObchZ. Strany si tudíž mohou písemně dohodnout, že se obchodní zástupce po určitou dobu (určenou v doložce, jinak nejvýše po dobu 2 let po ukončení smlouvy) a na stanoveném území (popř. vůči stanovenému okruhu osob) zdrží na vlastní nebo cizí účet činnosti, která byla předmětem obchodního zastoupení nebo jiné činnosti, která by měla soutěžní povahu vůči podnikání zastoupeného.

Vždy se jedná o zvláštní smluvní omezení, které váže obchodního zástupce i po skončení závazkového vztahu. V případě smlouvy o prodeji podniku může být doložkou omezena činnost prodávajícího, ve variantě smlouvy o nájmu podniku je tato možnost dána ve prospěch obou stran, pronajímatel může být zákazem konkurence omezen během trvání nájmu, nájemce po jeho skončení. Protože takové ujednání zasahuje do základních svobod, zejména práva na svobodné podnikání (čl. 26 odst. 1 Listiny), je nezbytné jej regulovat. A to dostatečným omezením (zúžením) geografickým nebo osobním, omezením věcným a samozřejmě omezením časovým. Obchodní zástupce (resp. prodávající, pronajímatel, nájemce) má samozřejmě právo na vyrovnání pro něj z doložky vyplývajícího omezení a to na základě ust. § 669 odst. 1 písm. b). Toto právo na spravedlivé odškodnění je kompenzací jeho možných ztrát.

Konkurenční doložku je třeba smluvit přiměřeně – podmínky pro uzavření konkurenční doložky určené zákonem musí smluvní strany dodržet pod sankcí neplatnosti. Tato neplatnost je pouze relativní, jelikož jde o úpravu danou výlučně k ochraně zájmů zastoupeného. Zároveň je zde dána možnost soudu, aby konkurenční doložku, která je z hlediska potřeb ochrany zájmů chráněné smluvní strany (tj. zastoupeného, kupujícího, nájemce, pronajímatele) nepřiměřená, prohlásil za neplatnou popř. ji omezil. Je nicméně nutné pamatovat i na to, že míra potřebnosti takové ochrany zájmů zastoupeného (myšlen i kupující, nájemce a pronajímatel) se bude zajisté v průběhu trvání konkurenční doložky měnit.

I když je konkurenční doložka upravena speciálně pouze u smlouvy o obchodním zastoupení, není vyloučeno, aby se na ní strany dohodly také u jiných smluvních typů. Tento závěr, že smluvní strany se mohou dohodnout na konkurenční doložce i u jiných typů smluv, než pro které zákonodárci výslovně upravili možnost sjednání konkurenční doložky, potvrdila již zmíněná judikatura Nejvyššího soudu ČR (rozsudek sp. zn. 32 Odo 407/2005 ze dne 13. 6. 2007). Účastníci smlouvy se mohou s veškerou smluvní svobodou dohodnout na konkurenční doložce v jakékoli obchodní smlouvě, kde to uznají za vhodné. Samozřejmě za předpokladu, že doložka bude sjednána spravedlivě přiměřeně a vzájemně vyváženě pro obě strany – aniž by bránila ve svobodném podnikání a současně dostatečně chránila právo podnikatele na nerušené podnikání v zavedeném podniku.

Mgr. Adriana Kvítková

[Advokátní kancelář HOLEC, ZUSKA & Partneři](#)

Václavské náměstí 2-4

110 00 Praha 1

Česká republika

Tel: (+420) 296 325 235

Fax: (+420) 296 325 240

recepce@holec-advokati.cz

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)